

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CHelsea 3-3878

No. 25. — Štev. 25.

NEW YORK, THURSDAY, JANUARY 30, 1936. — CERTEK, 30. JANUARJA, 1936

Volume XLIV. — Letnik XLIV.

JOHN L. LEWIS ZAGOVARJA ROOSEVELTOVO POLITIKO

Abesinska armada je zaustavila laško prodiranje

KONFERENCE PO POGREBU ANGL. KRALJA

Evropski državniki stiskajo glave. — Starhemberg je govoril z Neurathom. — Mogoče bo obiska! — Nadvojvodo Otona.

LONDON, Anglija, 29. jan. — Kronane glave in zastopniki evropskih držav, ki so prišli na pogreb kralja Jurija V. so se zvečer po pogrebu obrnili k praktičnim zadevam.

V velikih hotelih in poslaništvih so bile tajne konference. Državniki iz vseh držav Evrope so porabili te prilike in so si medsebojno izmenjali svoja mišljenja.

Od neke strani prihaja zadržilo, da je imel avstrijski podkancler knez Starhemberg razgovor z nemškimi zunanjimi ministrom baronom Neurathom in da bo Starhemberg pred svojim odhodom na Dunaj najbrže še obiskal nadvojvodo Otona na gradu Steenockerzeel, kjer na vprašanje, ako se Oton nahaja v Belgiji, ni bilo mogoče dobiti odgovora. Izvedelo pa se je, da je nedavno Otona obiskal njegov strie princ Feliks Luksemburški, ki je v Londonu tudi govoril s knezom Starhembergom.

Oni državniki, katerim mednarodna igra v Evropi ni mnogo mar, so zvečer počivali v svojih hotelih, kakor tudi ameriški zastopnik Norman H. Davis, ki je bil tako utrujen, da je zgodaj legel k počitku.

LONDON, Anglija, 29. jan. — Prvi dan po pogrebu svojega očeta je kralj Edward VIII. v Buckingham palači sprejel nemškega in avstrijskega zastopnika pri pogrebu kralja Jurija.

Ob priliki kraljevega pogreba so bili v Londonu zbrani ministri in poslanci vseh evropskih držav in kralj Edward je sprejel tudi zastopnika dveh neoglavitnih Angliji sovražnih držav v svetovni vojni.

Kralj je zgodaj zjutraj vstal in imel zajtrk v St. James palači, od koder se je z avtomobilom odpeljal v Buckingham palačo, kjer je najprej sprejel zunanjega ministra Anthony Edena.

Nato pa je sprejel nemškega zunanjega ministra in osebnega Hitlerjevega zastopnika barona von Neuratha in za njim avstrijskega podkanclerja kneza Starhemberga, čegar rod je ravno tako star kot angleški kraljevi red.

HOFFMAN JE OPUSTIL BOJ ZA HAUPTMANNA

Governer je priznal, da ne bo več preložil usmrtnice Hauptmanna. — S svojo preiskavo ni prišel do nikakega cilja.

TRENTON, N. J., 29. jan. — Governor Hoffman je opustil vse upanje, da bi mogel rešiti Hauptmanna pred električnim stolom. To je razvidno iz njegovega oznanila, da ne bo več preložil Hauptmannove usmrtnice, dokler mu prej ni dovolil generalni pravdnik Wilentz.

Ob istem času pa je tudi Wilentz odločno izjavil, da takega dovoljenja ne bo nikdar dal, ker smatra celo zadevo za končano, ko je enkrat porota v Flemingtonu izrekla svojo sodbo.

“Preložitev izvršitve smrtne obsodbe ne more škodovati naši stvari,” je rekel Wilentz. “Zadeva proti Hauptmannu je bila končana lansko leto v Flemingtonu in bo plačal za svoj zločin popolno ceno. Governer mi je obljubil, da ne bo več nikake preložitve.”

“Za Hauptmanna ni več preložitve,” je priznal governer. “Wilentzu sem obljubil, da ne bo več vstavljal usmrtnice, dokler po njegovem mnenju okolščine tega ne zahtevajo.”

Da bo moral Hauptmann umreti, potrjuje zagotovilo nekoga Hoffmanovega uradnika, da governerjeva zasebna preiskava ni našla niti najmanjšega dokaza, ki bi meril proti komu drugemu, ali kakemu sokrivcu.

K temu, da je posegel v Hauptmannov slučaj, je Hoffmana dovedlo samo politično nastopanje do Wilentza, in sovrastvo do načelnika državne policije, polkovnika H. Normana Schwarzkopfa. S svojim nastopom je prišel Hoffman v roke svojih nasprotnikov, ki so nekoč rekli:

“Dajte nam vse vrvi, ki jih želi pa se bo sam politično obesil.”

Nekateri legislatorji so nameravali zahtevati od governerja, da uradno pojasni svoje stališče v Hauptmannovi zadevi, toda so sedaj svojo namero opustili, ko je Hoffman priznal, da Hauptmannove usmrtnice ne more več odložiti brez Wilentzovega dovoljenja.

Nek vodilen legislator je rekel, da more Hoffman rešiti pred političnim poginom samo še Hauptmann, ako pred svojo smrtjo pove Hoffmanu popolno resnico. Ako Hauptmann tega ne stori, je Hoffman politično uničen.

“V celem svojem življenju je bil Hoffman izvanredno srečen,” pravi legislator, “in mogoče se bo ta njegova sreča nadaljevala in bo Hauptmann hotel govoriti. Drugače pa mislim, da se moremo no sedanji njegovi službeni dobi od njega posloviti.”

RAS NASIBU SKUŠA ZVABITI V PAST GRAZIANOVO ARMADO

ADDIS ABABA, Abesinija, 29. januarja. — Vrhovni abesinski poveljnik na južni fronti ras Nasibu je izdelal drzen načrt, da obkoli motorizirano armado generala Grazianija ter je v ta namen poslal dva močna oddelka svoje vojske skozi močvirja province Ogaden. Ras Desta Demtu tudi zopet zbira svojo vojsko v Sidamo pogorju ter bo pričel napadati italijansko levo krilo.

MAJNERJI ZA SANKCIJE PROTI ITALIJI

WASHINGTON, D. C., 29. jan. — Delegat rudarske organizacije iz Versailles, Pa., je na konvenciji United Mine Workers of America stavil resolucijo, v kateri zahteva, da vlada Združenih držav prepove izvažati v Italijo za vojno proti Abesiniji premog, petrolej in drugi vojni material.

ZENINEGA SITNARENJA SE JE NAVELICAL

RENO, Nevada, 29. jan. — V tukajšnjem mestu je ločitev zakona nagla in enostavna stvar, samo nekoliko preveč stane. O tem se je prepričal 81 letni farmer George Crawford iz Cocolala, Idaho, ki je došel sem pred tremi dnevi, da bi se ločil od svoje 72 let stare žene. — Veste, je rekel časniškim poročevalcem, saj me ne razburja vsaka stvar. Pet let sem se boril pod generalom Custerjem v South Dakoti proti Indijancem, toda vse to ni bilo nič v primeri s tem, kar moram doma prestajati. Moja žena sitnari in sitnari podnevi in ponoči — že dolgih trideset let. Tega ne morem več prenašati.

Crawford je tri dni hodil od advokata do advokata in jih vpraševal, koliko bi računali, da mu izposlušajo ločitev od žene zakonske polovice. Ker se ni mogel z nobenim pogoditi, je mirno odpotoval domov.

GRŠKI KABINET OSTOPIL

ATENE, Grška, 29. jan. — Vsled zadnjih volitev preteklo nedeljo je grški kabinet odstopil.

Kralj Jurij se bo pričel posvetovati z voditelji raznih strank glede novega kabineta. Najbrže bo postavljena koalicijska vlada.

Kralj Jurij želi imeti kabinet, v katerem bi bile zastopane vse stranke. Ako to ne bi bilo mogoče, tedaj upa kralj, da se bodo voditelji Venizelosove in Tsaldarisove stranke sporazumeli za koalicijo.

ARETIRANA MUNŠAJNERJA HAMMONDTON, N. J., 29.

januarja. — Zvezni agentje so danes aretirali v bližnjem gozlu dva tridesetletna moška, ki sta kuhala žganje. V leseni baraki sta imela kotel za tristo galon.

Grazianijev nagli sunek proti severu je oslabil zvezo z ozadjem. Graziani ima na razpologo le zelo ozek pas, po katerem more do svojih prednjih čet dovažati dragoceni materiali, kot je bencin, živež in municija. In na tem mestu namestava ras Nasibu in ras Desta Demtu udariti na Italijane.

Ras Desta Demtu je zopet postavil radijsko zvezo z glavnim mestom, kar postavlja na laž italijansko poročilo, da je Grazianijeva armada zaplenila njegovo radijsko oddajalno postajo.

S severnega bojišča prihaja poročilo, po katerem so Italijani dva abesinska ujetnika mučili in sežgali pri živem telesu.

DESSYE, Abesinija, 29. jan. — Abesinski glavni stan ugotavlja, da je poročila o velikih italijanskih zmagah na severni fronti okoli Makale in na južni fronti okoli Noghelli navdala potreba za utrditev morale italijanskega naroda, ker je bilo italijansko pridiranje ustavljeno v Ogadenu in na severni fronti.

Ras Desta Demtu na južni fronti ni bil premagan, temveč je svojo armado umaknil s planjav severno od Dolo v gore severno od Noghelli, kjer se Italijani ne morejo posluževati tankov ter je ozemlje mnogo bolj ugodno za Abesince za vsaško vojno.

Resnih bojov sploh ni bilo, temveč so Italijani po hudem bombardiranju zasedli neutrjne kmetijske vasi.

Priznavamo, da italijanska mehanizirana armada prizadeva naši vojski znatno škodo, ravno tako tudi aeroplani, toda naši vojaki so se že naučili umikati se pred aeroplani, da ne trpe velike izgube. Izkazalo se je tudi, da italijanski tanki in motorizirano topništvo v gorah nima nikakega uspeha.

Morala naših čet je izborna in pred italijansko armado naj več trpi civilno prebivalstvo, ker Italijani sistematično uničujejo lastnino in ljudi, katere hočejo pokončati v imenu civilizacije.

TOVARNA POVIŠALA PLAČE

LA SALLE, Ill., 28. jan. — The Western Cloek Co., je naznanila, da bo svojim 2500 u službenecem povišala plače za sedem odstotkov. Zvišanje stopi dne 10. februarja v veljavo.

FARMERICE NASPROTUJEJO P. E. CALLESU

Bivši predsednik bo pustil vladi, da zadevo reši. — Bose kmetice z otroci na hrbtu.

MEXICO CITY, Mehika, 28. januarja. — Dvesto kmetice je napadlo in zasedlo veliko reno bivega predsednika k Plutarco Elias Callesa v Santa Barbara. Toda kmalu so se zopet umaknile, ko jim je kakih 300 Callesovih uslužbencev zagrozilo, da jih bodo s silo pregnali, dasi je Calles sam dal povelje, da naj ženske ne nadlegujejo.

Iz tega razloga je tudi Calles svoj molk, ki ga je držal, odkar se je vrnil iz zgnanstva in odkar se je sprl s predsednikom Cardenasom, prekinil, ko je podal naslednjo izjavo:

“Ničesar ne bom storil, da bi ženske pregnal. To ni moja zadeva, temveč zadeva vlade. Čakal bom in gledal, kaj bodo oblasti storile.”

Callesovi prijatelji zagotavljajo, da je nastop ženskih političnih manever, ki ima namen razlastiti bivega železnega moža Mehike.

Ženske so se v soboto zbrale v San Juana ter so nato 15 milj korakale v Santa Barbara, kjer so se polastile velike haecjende, ne da bi pri tem zadele na kak upor. Mnoge so prišle bese in mnoge so tudi na hrbtu nosile svoje otroke. Nastanile so se v veliki hiši in izjavile, da mora sedaj hiše postati dom delavk.

Ta dogodek spominja na to, da se je Calles, ko je bil še močni mož v svoj drželi, zavzemal za rezeletve zemlje med revno prebivalstvo in je sam izvedel razdelitev veleposestev. N a svoji veliki haecjendi ima Calles veliko mlekarno. Haecjenda se ne nahaja daleč od glavnega mesta.

Calles pa ima poleg tega še velika posestva na raznih krajih Mehike.

GOVERNER O. K. ALLEN NENADOMA UMRL

BATON ROUGE, La., 28. jan. — Ob enajstih dopoldne je nenadoma umrl v governerski palači governer države Louisiane, O. K. Allen, voditelj mogočne politične stranke, ki jo je organiziral pokojni senator Huey C. Long. Dr. Clarence Lorio je ugotovil, da je governerju počila žila v grlu, nakar je izkvravel. K njegovi smrti je dosti pripomogla naporna politična kampanja, v kateri je bil Allen izvoljen, ter bi imel zasedati mesto pokojnega Longa v ameriškem senatu.

Naročite se na “Glas Naroda” največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

STALIŠČE GREENA, PREDSEDNIKA AMER. DELAVSKE FEDERACIJE ZADNJI ČAS PRECEJ OMAJANO

Obnovljen je spor v delavski federaciji. — Lewis zagovarja organizacijo po industrijah. — William Green bo mogoče prisiljen odstopiti. — Konvencija bo trajala deset dni. — Premogarska unija ima v blagajni nad dva milijona dolarjev.

WASHINGTON, D. C., 29. januarja. — V svojem otvoritvenem govoru na konvenciji United Mine Workers of America je predsednik premogarske organizacije John L. Lewis izrekel predsedniku Rooseveltu in njegovemu New Dealu popolno zaupnico, ter je ostro obsojal bivega governerja države New York Alfreda Smitha, ki je pred nekaj dnevi pod pokroviteljstvom Liberty League kritiziral novi red, katerega je vpeljal predsednik Roosevelt.

Od krajevnih premogarskih organizacij je dospelo na konvencijo brez števila resolucij, ki podpirajo Lewisa in odobrujejo Rooseveltovo vlado; neko premogarsko društvo pa je še celo predlagalo, da majnerska organizacija razpiše za vseh 540 tisoč premogarjev posebni prispevek po \$1 za pokritev izdatkov za demokratsko kampanjo v predsedniških volitvah.

Iz 32 držav je dospelo na konvencijo 1716 delegatov.

Lewis je v svojem govoru tudi prišel na spor v delavski federaciji ter je povdarjal, da se je predsednik delavske federacije William Green, ko je bil še uradnik premogarske unije, zavzemal za industrijsko organizacijo, ko pa je bil izvoljen v glavni odbor delavske federacije, da je pričel zagovarjati organizacijo po strokah. Dalje je rekel Lewis, da premogarska organizacija ostro obsoja Greena zaradi tega njegovega stališča in da je njegov urad prejel že nad 3000 resolucij, ki odobravajo Lewisovo dčovanje in vodstvo premogarske organizacije.

Krajevna premogarska organizacija št. 4439 v Fayette City, Pa., gre celo tako daleč, da predlaga da konvencija Greena izključi iz organizacije in da ga odstavi kot delegata United Mine Workers of America na konvenciji American Federation of Labor ter da naj na njegovo mesto izvoli drugega delegata. Premogarski voditelji tudi pravijo, da Greenu ne preostane drugega, kot da na prihodnji konvenciji delavske federacije odstopi kot njen predsednik. Green je bil že več let delegat premogarske delegacije na konvencijah American Federation of Labor.

Konvencija United Mine Workers of America je bila sedaj prvič sklicana v Washington in bo trajala deset dni. Premogarska unija ima največ članov v American Federation of Labor in ima v svoji blagajni \$2,298,000.

Lewis je z vso vneto zagovarjal Guffeyevo postavu in rekel, da bodo premogarji zopet vrženi v bedo, ako najvišje sodišče postavu razglaši za protustavno. Delegati so v svojih resolucijah zahtevali, da premogarska organizacija vpliva na kongres, da omeji najvišjemu sodišču njegovo dosedanjo oblast razveljavljati postavu, katere je sprejel kongres.

Nek delegat je po naročilu svojega društva celo zahteval, da kongres odpravi najvišje sodišče, da ne bo krivično odločevalo o delavskih postavah.

Rojaki v Kanadi! Seznanite se s Slovensko-Amerikanskim Koledarjem. Ze 42 let izhaja. — Gotovo je vreden 50 centov.

ANGLEŠKI LIST O LAŠKI "CIVILIZACIJI"

Veliki angleški list "Daily Herald" objavlja daljši članek, v katerem se bavi s položajem jugoslovenske narodne manjšine pod Italijo in piše med drugim:

V Italiji živi 600.000 Jugoslovencov, od katerih je 400.000 Slovencev in 200.000 Hrvatov. Naseljeni so po večini na bivšem avstrijskem ozemlju vzdolž meje in ob severni jadranski obali. Ti kraji so bili leta 1919 priključeni Italiji, samo za to, da bi se zadovoljile njene ekspanzivne težnje. Ko je prišel l. 1922 na oblast fašizem, je nastal za to ogromno narodno manjšino v Italiji pravi pekleni. Sedaj pošiljajo te ljudi v Abesinijo, da tam umirajo za Italijo, čeprav so vse njihove simpatije na strani Abesincev. Ti ljudje predobro vedo, kaj pomeni "italijanska civilizacija." Ta "civilizacija" je imela za posledico, da so jim zaprli vse šole ter razpustili vse kulturne, gospodarske in celo sportske organizacije, v duhu te "civilizacije" ne smejo več niti v cerkvi slišati svoje materinske besede, marveč morajo poslušati samo italijanske molitve, ki jih po pretežni večini niti ne razumejo. Zaplenili so jim celo cerkvene molitvenike v slovenskem in srbohrvatskem jeziku. Slovenski duhovniki, ki so nastopili proti tej italijanski tiraniji, so bili izgnani ali pa obsojeni na dolgoletne ječe. Od leta 1930 dalje ni dovoljen v Italiji niti en slovenski list, prav tako pa je prepovedan tudi vsak uvoz jugoslovenskih listov.

Volila uvoz nekaterih jugoslovenskih listov. Slovenski prodajalci časopisov, ki dobro poznajo fašistične metode, so se bali prodajati jugoslovenske liste. Prodajali so jih samo nekateri italijanski prodajalci, dobro vedo, da bo to zelo dobičkanosno, ker vsega orepana jugoslovenska manjšina komaj čaka, da dobi v svojem jeziku tiskano besedo. Res so bili jugoslovanski listi prve dni stalno razpredani in njihove naklade za Italijo so naraščale od dneva do dneva. Toda že v par dneh so pričeli fašisti izvajati svoje znan "civilizatorske" metode. Vsakega kupca jugoslovenskih listov so takoj prijeli in ga po dobro znanem načinu mučili.

Prišel je abesinski pohod. Mesec dni pred začetkom afriške vojne je 632 slovenskih mladencev pobegnilo preko meje v Jugoslavijo. Videmski perfekt, znan sovražnik Slovencev, je nato izvedel naglo mobilizacijo in pozval vse slovenske fante in može pod orožje, da jim je na ta način onemogočil beg v mozemstvo. Število beguncev pa je kljub temu dosedaj naraslo že na več tisoč. Točno število je seveda težko ugotoviti, ker italijanske oblasti take podatke iz razumljivih čuvajo v največji tajnosti. Jugoslovanski narod čuti največje simpatije do teh beguncev, ki jih naziva "Abesinci." Odkar je izbruhnila vzhodno-afriška vojna, postopajo Italijani proti jugoslovanski manjšini še bolj kruto. Vsi jugoslovanski listi so prepovedani. Slovenci v Italiji pa samo žele, da bi bila Italija v Abesiniji poražena in da bi se mogli čimprej zediniti z Jugoslavijo...

NAJLEPŠE ČRNO DEKLE

Hartford, Conn., 28. jan. — Črna Lulu Dwin, učenka na Weaver High School, je med svojimi 158 součenkami bila razglašena za najlepše dekle v šoli. Glasovanje ji je tudi prineslo, da je med vsemi najbolj uljudna. Dekle ima svetlo barvo, je srednje velikosti in modro.

ZA NEVTRALNOST ZDRUŽENIH DRŽAV

Senatni odbor za vnanje zadeve, ki razpravlja, kako bi bilo mogoče najuspešneje zagotoviti nevtralnost Zdrženih držav. Kongresu bodo predloženi tozdevni predlogi, ki jih bo nedvomno uveljavil.

Dopisi.

Forestport, N. Y.

Da ne bom tako lenobo pavel tukaj v gozdarški camp, hočem nekaj napisati za cenjeni list Glas Naroda. Obenem vam tudi pošiljam naročnino za staro domovino za tekoče leto. Prosim uredništvo, kar sem zakasnil, da se poravnava nazaj do onega dne, ko sem imel plačano. Tudi moj prijatelj, Anton Mohar, ki tukaj dela, vas prosi, da pošiljate list Glas Naroda njegovim ljudem v staro domovino.

Priloženo dobite money order za \$14. Ne vem, kako bom pisal, ko se mi tako roka trese in nič kaj pravih črk ne delam. Zraven tega me pa še prijatelj, Rudolf, Frank in Tony nadlegujejo z vprašanji, kaj neki tako dolgo pišem ženi? Sedaj dva dni zunanje nič ne delamo, ker nebehomna sneži. Snega imamo že dosti. Dolgečas prodajamo, valjamo se po posteljah, kadimo kot Turčini, da je vse v dimu. Nekateri perejo, nekateri šivajo, nekateri se jeze na slabe čase. Takih nas je precej. Treba je mnogo delati, a malo se zaslužiti. Časopis Glas Naroda komaj pričakujemo, da hitro vidimo, kako je z revnim Abesinci in s Hauptmannom. (Strah in groza, če si človek premisli. Dobro sem natlačil pipo tobakom in dobro potegnul, da se delajo veliki kolobarji dima okoli mene. S tem se ojuinačim, da pozabim.) Slovensko Amerikanski Koledar sem že prečital. Dobil sem ga pri Mr. Mastle-tu v Little Falls, N. Y. Res, mnogo zanimivega je v njem. Mr. Fr. Troha iz Barberton, Ohio, piše resnico, kar se je godilo po tistih naših krajih. Znano mi je mnogo, ker sem tam blizu doma. Pozdravi!

Za božične praznike sem bil pri Mr. Svašniku na farmi. Imeli smo se prav dobro. Samo nekaj mi je žal. Prašiče so poklali in pospravili prej kot sem jaz prišel. Prišel sem pa h klobasam in ocvirkom. John mi je precej postregel s pijačo, Mary pa z klobasami, jaz sem pa pozabil, da bi bil kaj izmaknil za slabe čase.

Obiskal sem tudi prijatelje v Little Falls, ki so me vsega obložili z jedjo in pijačo. Imen vseh ne morem navesti, kar bi vzelo preveč prostora. Najlepša vam hvala vsem skupaj. Rad bom vrnil, če bom le mogel. Moram še reči, da so tamkajšnji Slovenci radodarni in veseli v družbi. Naj pride domačin ali tujee, vsak je dobro postrežen.

Na Silvestrov večer smo bili jako židane volje, ko nam je Herman igral harmoniko. V Novo leto smo stopili veseli. Žilica mi ni dala mira. Moral sem se pogledat v dvorano na Selly St. Nekoga sem iskal, Matije ni bilo nikjer. Rad mi ti bil močilo srečno veselje Novo leto. John Zore je igral na harmoniko. Vsakdo je moral plezati, če so ga še tako noge bolele. Po plesu smo peli: "Le enkrat bi videl, kak sonce gor gre". Na programu smo imeli Louis Kordisha iz N. H. Rad bi bil ga videl med nami, toda žalilog predalec smo razdvojše. Čas je hitro tekel, morali smo domov.

Prijatelju Albino sem rekel, naj me pelje na Mr. Svašnikov dom, in kot bi mignul, smo bili na farmi. Drugi dan sem bil že v campu, kjer sem še danes in premisslujnem preteklost. — Rojake in prijatelje v Maine in New Hampshire prosim, da se kaj oglašajo z dopisi. Pozdravim vse prijatelje in čitatelje tega lista po širni Ameriki in Kanadi.

Pozdravim tudi svojce v stari domovini. Zgaga, Tebe pa prosim, da zopet kaj napišeš o Marjaneah, ker tukaj nimamo nobene in radi kaj beremo o njih. Tudi Zakelj Te pozdravi iz Little Falls, N. Y. Urednika "Glas Naroda" prosim, da mi ne zameri, če ni kaj pravilno pisano. Floyd Miklič.

ŠE PO SMRTI PREDSEDUJE SEJAM

Lomonska klinika University College Hospital je praznovala nepravno stoletnico smrti enega izmed starih svojih ustanoviteljev Jeremya Benthama. Proslava je bila oficijelna, kajti sicer se spominjajo uslužbenec klinike Benthama vsak dan. Mož je bil velik čudak in ko je pred sto leti umrl, je zapustil vse svoje veliko premoženje kliniki, obenem je bilo pa njegovi v oporoki določeno, da pripade kliniki tudi njegovo truplo. V oporoki je bilo rečeno, naj dobe njegovo truplo na razpolago mladi medicinci, ki bodo na njem študirali anatomijo, tola truplo naj secirajo tako, da kosti ne bodo poškodovane. Potem naj bi vse kosti sestavili v okostnjak okrog njega pa napravili iz voska telo ter ga oblekli v navadno obleko, kakor jo je nosil Bentham, ko je deloval na kliniki.

Želja čudaškega dobrotnika je bila točno izpolnjena in tako sedi mož že sto let, narejen iz lastnih kosti in voska ter oblečen v lastno obleko v sejni dvorani klinike. Sedi v stekleni hermetično zaprti omari v enem izmed priljubljenih naslanjačev v črni obleki in s klobukom na glavi. Tako prisostvuje vsaki seji in vsakemu posvetovanju zdravnikov. In zdravniki ga smatrajo za nekakšnega svojega predsednika, pri težkih odločitvah mu gledajo v obraz, kakor bi ga hoteli vprašati, ali se strinja z njimi. Kroži pa tudi vest, da Bentham ponovi vstane in hodi po kliniki, ki jo je pred 100 leti tako izdatno podprl.

Kočevska je bila še pred nekaj leti deželica zadovoljstva in gospodarskega napredka, v kateri skoraj ni bilo brezposelnosti in kjer je krožil denar ki so ga prinesli Kočevjarji-krošnjarji iz Avstrije, Českoslovaške in Madjarske, ali ki je bil zaslužen za delom na kočevskem rudniku, po gozdovih in parnih žagah ter obeh tekstilnih tovarnah v mestu. Od zemlje Kočevjarji ne morejo živeti. Malo je rodovitnega sveta in še na tem vsrčenem in kamenitem svetu uspeva samo krompir, ječmen, malo koruze.

Zdaj vsega tega ni več. Krošnjarenje se več ne izplača. Vse, kar krošnjar izkupi, gre za pot in za davek, ki ga mora točno odplačati. Rudnik je v zadnjih letih odpustil par sto delavcev, zdaj jih dela še okrog osemdeset po deset šihitov na mesec. Stara tekstilarna je lani pogorela in je ostalo na cesti skoraj tristo delavcev. Zdaj se sicer na pogorišču sezidali novo tovarno, vendar še ni izgleda, da bi začeli v kratkem z delom. Tovarna pletenin sicer dela, vendar so mezdle minimalne. Poslednja nada kočevskemu prebivalstvu je bila lesna industrija in lesna trgovina. Gozdovi so edine naravno bogastvo Kočevske. Pred leti so izvozili iz kočevskih gozdov težke milijone, ki so jih zaslužili naši lesni industrijci najvše v Italiji. Zadnja leta pa je pritisnila kriza tudi v lesni industriji. Cena lesnim izdelkom je padla in s tem tu li zaslužek trgovcem. Sankcije o zadale hudo udarce. Kočevska lesna industrija je v znamenju popolnega zastoj.

Govoril sem s kočevskimi delavci, očeti, ki jim je dnevna skrb, kako prehraniti svoje nemajhne družine. V nevezanem razgovoru mi je izpovedal gorje stoterih delavskih družin star delavec, ki se že dvajset let ubija ob kepanju črnega diamanta

"Veste gospod, otroci nam hirajo in jim prav nič ne moremo pomagati. Mi smo stisnili svoje pasove prav na zadnjo luknjo, stari smo in preizkušeni. Poznam družine, kjer jedo samo enkrat na dan, in to družine, kjer imajo po štiri majhne nedoraste otroke. In še ta dnevni obrok ni nič drugega kakor nezabeljen krompir. Ne pretiravam, gospod, to kar vam govorim, lahko vidite na svoje oči, ne samo v eni hiši. Obidite rudniške kolonije, pa hiše na stari žagi, kjer stanujejo delavske družine, pa boste pričla bedi teh ljudi. Danes je v Kočevju brezposelnih preko sedemsto delavcev. Računajte, da je od teh sedemsto delavcev najmanj petsto, ki so očetje z družinami, pa si boste lahko predstavili, koliko ljudi je danes prizadetih. Na rudniku "dela" osemdeset rudarjev. Dela! Kdaj so že ti siromaki z menoj vred pozabili kaj je redno delo, kakršno so poznali s polnimi šihiti in nadšihiti! Ali je to delo, če napraviš, kakor se je to zgodilo prejšnji mesec, v tridesetih dnevih sedem polnih šihitov? To je za sedem dni življenja in kaj naj počnemo ostalih trindvajset dni?"

"Vi ste nas videli poleti, ko smo šli na glavarstvo, da smo z našimi ženami in otroki povedali gorje in strah pred bodočnostjo. Upali smo, da bomo uspeli da bomo vendarle na starem z dobavami premoga. Zdaj bo menda povoljno rešeno to naše vprašanje, toda do zdaj še ni in bogve za koliko časa bo! Da bi videli gospodje, ki odločujejo nad našim življenjem, kako se nam godi, bi se nas usmili!"

Tako mi je govoril stari delavec. Ni izbiral izrazov, ni navajal, da bi govoril tako okrog, kakor znajo ljudje, ki so presedeli leta v šolskih klopih. Teda vse, kar je povedal, je bilo prečiščeno, saj je govoril kot skrbi in dobrosrčni oče, ki mora prenašati gorje na svojih ramenih. In to breme se mu pozna na obrazu, na kretnjah, na suhotnih rokah, v hoji. Ista slika je po vseh. Kmetje ne zaslužijo več kot vozniki in težaki. Ker so imeli bogastva v gozdovih, so po večini poprodali. Zdaj nimajo gozda ne denarja. Če ima kateri še kakšen kos gozda, ne more sekat, ker nihče ne kupi lesa. Brezposelnost in pomanjkanje denarja občutijo tudi kočevski trgovci in obrtniki. Kje so tisti časi, ko so bile trgovine polne odjemalcev, da so se ljudje zlasti ob sobotah, ko je bil plačilni dan v obeh tovarnah, na rudniku in na vseh treh parnih žagah, kar drenjali? Še bi bile danes polne, toda samo takih, ki bi vzeli robo na upanje. Isto je z obrtniki. Po nesrečah, ki so zadele mestno gospodarstvo zlasti kočevsko mestno hranilnico in premoženjsko upravo, so prišle sedaj še te nove. V načrtu je tudi postopna likvidacija kočevske gimnazije. Dasi ni štela nikoli dosti preko tristo dijakov, je vendar tudi z njimi prišel v mesto denar, ki se je enakomerno porazdelil in med trgovce in med obrtnike.

Med siromaki na kočevskem. Kočevska je bila še pred nekaj leti deželica zadovoljstva in gospodarskega napredka, v kateri skoraj ni bilo brezposelnosti in kjer je krožil denar ki so ga prinesli Kočevjarji-krošnjarji iz Avstrije, Českoslovaške in Madjarske, ali ki je bil zaslužen za delom na kočevskem rudniku, po gozdovih in parnih žagah ter obeh tekstilnih tovarnah v mestu. Od zemlje Kočevjarji ne morejo živeti. Malo je rodovitnega sveta in še na tem vsrčenem in kamenitem svetu uspeva samo krompir, ječmen, malo koruze.

Zdaj vsega tega ni več. Krošnjarenje se več ne izplača. Vse, kar krošnjar izkupi, gre za pot in za davek, ki ga mora točno odplačati. Rudnik je v zadnjih letih odpustil par sto delavcev, zdaj jih dela še okrog osemdeset po deset šihitov na mesec. Stara tekstilarna je lani pogorela in je ostalo na cesti skoraj tristo delavcev. Zdaj se sicer na pogorišču sezidali novo tovarno, vendar še ni izgleda, da bi začeli v kratkem z delom. Tovarna pletenin sicer dela, vendar so mezdle minimalne. Poslednja nada kočevskemu prebivalstvu je bila lesna industrija in lesna trgovina. Gozdovi so edine naravno bogastvo Kočevske. Pred leti so izvozili iz kočevskih gozdov težke milijone, ki so jih zaslužili naši lesni industrijci najvše v Italiji. Zadnja leta pa je pritisnila kriza tudi v lesni industriji. Cena lesnim izdelkom je padla in s tem tu li zaslužek trgovcem. Sankcije o zadale hudo udarce. Kočevska lesna industrija je v znamenju popolnega zastoj.

Govoril sem s kočevskimi delavci, očeti, ki jim je dnevna skrb, kako prehraniti svoje nemajhne družine. V nevezanem razgovoru mi je izpovedal gorje stoterih delavskih družin star delavec, ki se že dvajset let ubija ob kepanju črnega diamanta

"Veste gospod, otroci nam hirajo in jim prav nič ne moremo pomagati. Mi smo stisnili svoje pasove prav na zadnjo luknjo, stari smo in preizkušeni. Poznam družine, kjer jedo samo enkrat na dan, in to družine, kjer imajo po štiri majhne nedoraste otroke. In še ta dnevni obrok ni nič drugega kakor nezabeljen krompir. Ne pretiravam, gospod, to kar vam govorim, lahko vidite na svoje oči, ne samo v eni hiši. Obidite rudniške kolonije, pa hiše na stari žagi, kjer stanujejo delavske družine, pa boste pričla bedi teh ljudi. Danes je v Kočevju brezposelnih preko sedemsto delavcev. Računajte, da je od teh sedemsto delavcev najmanj petsto, ki so očetje z družinami, pa si boste lahko predstavili, koliko ljudi je danes prizadetih. Na rudniku "dela" osemdeset rudarjev. Dela! Kdaj so že ti siromaki z menoj vred pozabili kaj je redno delo, kakršno so poznali s polnimi šihiti in nadšihiti! Ali je to delo, če napraviš, kakor se je to zgodilo prejšnji mesec, v tridesetih dnevih sedem polnih šihitov? To je za sedem dni življenja in kaj naj počnemo ostalih trindvajset dni?"

"Vi ste nas videli poleti, ko smo šli na glavarstvo, da smo z našimi ženami in otroki povedali gorje in strah pred bodočnostjo. Upali smo, da bomo uspeli da bomo vendarle na starem z dobavami premoga. Zdaj bo menda povoljno rešeno to naše vprašanje, toda do zdaj še ni in bogve za koliko časa bo! Da bi videli gospodje, ki odločujejo nad našim življenjem, kako se nam godi, bi se nas usmili!"

Tako mi je govoril stari delavec. Ni izbiral izrazov, ni navajal, da bi govoril tako okrog, kakor znajo ljudje, ki so presedeli leta v šolskih klopih. Teda vse, kar je povedal, je bilo prečiščeno, saj je govoril kot skrbi in dobrosrčni oče, ki mora prenašati gorje na svojih ramenih. In to breme se mu pozna na obrazu, na kretnjah, na suhotnih rokah, v hoji. Ista slika je po vseh. Kmetje ne zaslužijo več kot vozniki in težaki. Ker so imeli bogastva v gozdovih, so po večini poprodali. Zdaj nimajo gozda ne denarja. Če ima kateri še kakšen kos gozda, ne more sekat, ker nihče ne kupi lesa. Brezposelnost in pomanjkanje denarja občutijo tudi kočevski trgovci in obrtniki. Kje so tisti časi, ko so bile trgovine polne odjemalcev, da so se ljudje zlasti ob sobotah, ko je bil plačilni dan v obeh tovarnah, na rudniku in na vseh treh parnih žagah, kar drenjali? Še bi bile danes polne, toda samo takih, ki bi vzeli robo na upanje. Isto je z obrtniki. Po nesrečah, ki so zadele mestno gospodarstvo zlasti kočevsko mestno hranilnico in premoženjsko upravo, so prišle sedaj še te nove. V načrtu je tudi postopna likvidacija kočevske gimnazije. Dasi ni štela nikoli dosti preko tristo dijakov, je vendar tudi z njimi prišel v mesto denar, ki se je enakomerno porazdelil in med trgovce in med obrtnike.

OSEL JE ŽRL TOBAK

V Madridu se je zgodilo tole: Trafikant je imel osla. Nekega dne je trafikant za kratek čas odšel iz trafike in pustil vrata odprta. Ko se je vrnil, je v svojo veliko začudenje zagledal v trafiki osla, ki je medtem požrl že večji del njegove tobačne zaloge. Žival je v kratkem času požrla tri ke cigar in cigaret. Trafikant je svojega osla nemudoma odvedel v živalsko bolnišnico. Toda osel se je po tobaku zelo slabo počutil. Tudi zdravniška pomoč mu ni mogla pomagati. V nekaj urah je požrešni osel poginil.

Advertisement for Slovenic Publishing Co. Travel Bureau, 216 West 18th Street, New York, N. Y. The ad asks if you want to travel and lists services like sightseeing, travel tickets, and insurance.

Advertisement for POMOŠČENA PREGOGARJA. It features a photo of two men, William Hightower and Elzie Phillips, and describes how they are helping immigrants find work in Kentucky.

Advertisement for ALI STE ZAVAROVANI! (Are you insured?). It promotes Yugoslav Catholic insurance and offers a free policy for \$7.

POUCNE KNJIGE
RAZNE POVESTI IN
ROMANI
PESMI IN POEZIJE

KNJIGARNA "GLAS NARODA"

216 WEST 18th STREET
NEW YORK, N. Y.

ZEMLJEVIDI
MOLITVENIKI
IGRE

Romani...

ANDREJ TERNOVC, (autor), reliefna karika-
tura iz minulosti 30
BEATIN DNEVNIK, spisala Luiza Pesjakova. —
164 strani. Cena 60
Poleg Pavline Pakrove je Luiza Pesjakova
takorekoč edina ženska, ki se je koncem prejšnjega
stoletja udeleževala v slovenski književnosti. Njeni
spisi razodevajo čutečo žensko dušo.

IDIOT, Spisal F. M. Dostojevski,
ŠTIRI KNJIGE. Cena 3.35
Krasen roman enega najboljših ruskih pi-
sateljev. Roman vsebuje nad tisoč strani.

MIMO ŽIVLJENJA, spisal Ivan Cankar. 230 str.
Cena 30
MLADA LETA, (Jan. E. Brek), 188 str. 80
MLINARJEV JANEZ. Cena 50
Dejanje te povesti se vrši ob koncu srednje-
ga veka in sicer v času, ko so bili Teharjani
povišani zaradi svojega junaštva v plemiški
stan.

RDEČA MEGLA, spisal Karl Figor. 192 strani.
Cena 70
V širokem štilu zasnovan avanturističen ro-
man znanega pisatelja, ki zna dejanje raz-
plesti s tako čudovito fineso, da mora čita-
telj nehoti z napetim pričakovanjem čitati
do konca.

V GORSKEM ZAKOTJU, spisal Anton Koder.
130 strani. Cena 40
Zanimiva povest iz prejšnjega stoletja, po-
VRTNAR, spisal Rabindranat Tagore. 105 str.
Trdo vez. 75
V knjigi je vsebovana globoka mirna mo-
drost in srčna plemenitost najslavnejšega in-
dijskega pisatelja.

Spisi...

NAŠA VAS, spisal Anton Novčan. 224 strani. —
Cena 1.—
V zvezku je devet črtic porečini iz naše lepe
Štajerske. Pisatelj Novčan je nedolgov-
mojster v opisovanju značajev.

STUDENT NAJ BO. — NAŠ VSAKDANJI
KRUI, spisal F. K. Finigar. 80 strani. Cena 50
Naš mojsterski pripovednik nam nudi v teh
dveh svojih delih obilo duševnega užitka.

ZMAJ Z BOSNE, spisal Jos. Ev. Tomič. 229
strani. Cena 75
Roman iz krvave bosanske zgodovine. Boji s
Turki; skoro neverjetne dogodivščine; teme-
ljit opis najbolj kravave dobe Bosancev.

Povesti...

Naročilom je priložiti denar, bodisi v go-
tovini, Money Order ali poštne enameke po
1 a? 2 centa. Če pošljete gotovino, reko-
mandirajte pismo.
KNJIGE POŠILJAMO POŠTINE
PROSTO
Naslovite na: —
SLOVENIC PUBLISHING
COMPANY
216 WEST 18th STREET
NEW YORK, N. Y.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

POSTANEK ŽENE (Indijska legenda.)

Ko je vsemogočni Mahadeva ustvaril krasno Indijo, je podelil zemljo, da bi jo občudoval. Pri njegovem poletu se je dvignil topel, prijetno dišeč veter. Ponosne palme so pripogibale svoje vitke vrhove pred Mahadevo in pod njegovim pogledom so zvezetele čiste, bele, nežne in dišeče lilije. Mahadeva je odtrkal eno izmed njih ter jo vrget v modro morje. Veter je zvalovil kristalno vodo, ki je pokrila krasno lilijo z belimi penami. Trenutek — in iz pen je zrastle žena — nežna, dišeča kakor lilija, lahka kakor veter, spreminljiva kakor more, lepa sijajna kakor morske pene, in hitro izginjajoča kakor pene.

— O, kako sem krasna? — Nato je pogledala okrog in je rekla: — Kako lep je svet! Žena je nato stopila suha na obrežje (od tistega časa ženske vedno snije stopajo iz vode). Pod njenimi pogledj so zvezetele rože na zemlji in na nebu se je zasvetilo tisoče in tisoče oči, ki so jo radovedno ogledovale. Ta očesa so so vzgala vsled vznícenja, Zvezda Venus pa se je vzgala od same zavisti, zato tudi tako močno sveti.

Žena se je sprehajala po krasnih gozdovih in travnikih in vse jo je tiho občudovalo. To jo je dolgočasilo in zavpila je: — O, vsemogočni Mahadeva! Tako lepo si me ustvaril! Vse me občuduje, toda o vsem tem ne slišim ničesar, vse je očarljivo tiho! — Ko je Mahadeva slišal to težbo, je ustvaril ptice brez števil, ki so prepevale krasne pesmi njej na čast. Žena je poslušala in se smehljala, toda po enem dnevu se ji je to pristudilo. Začela se je dolgočasiti. — O, vsemogočni Mahadeva

— je vzkliknila, — ptice pojejo očarljive pesmi, toda one me ni povedo, da sem krasna. Toda, kakšna lepota je to, ako me nihče ljubeznivo k meni ne pritisne!

Pa je Mahadeva uslišal nje no prošnjo in je ustvaril lepo, gibčno kačo. Ta je objemala prekrasno žensko in se plazila pred njenimi nogami.

Samo pol dneva je bila žena zadovoljna, nato pa se je zopet jela dolgočasiti.

— O, če bi bila res lepa! — je vzdihnila, — bi se vsak potrudil, da bi me posnemal! Slavce krasno prepeva in lišček ga posnema. Verjetno, da še nisem tako lepa!

Da bi zadovoljil žensko, je Mahadeva ustvaril opico, ki je posnemala vsak njen gib. Šest ur se je zabavala z opico, nato pa jo je zopet prijela dolgočasnost. Spustila se je v jok in potožila:

— Tako lepa sem, tako krasna! O meni se poje, objema se me, pred menoj se plazijo in posnemajo me. Občudujejo in zavidajo me, tako da se že bojim. Kdo me bo branil, ako mi bi kdo iz zavisti hotel kaj zalega storiti!

Mahadeva ji pripelje močnega, mogočnega leva, da bi jo čuval. Samo tri ure je bila žena zadovoljna, nato je kriknila:

— Krasna sem! Laskajo se mi, jaz — nikomur! Ljubijo me, jaz — nikogar! Saj vendar ne morem ljubiti tega mogočnega strašnega leva, do katerega imam spoštovanje in strah! — In isto minato je stal pred ženo — po volji Mahadeva — majhen, ljubeč psiček.

— Kako ljubka živalca! — je vzkliknila žena. Psička vzame v naročje in ga boža. — Kako ga ljubim!

Sedaj je imela žena vse česar

si je zaželela. Za nobeno stvar ni mogla več prositi. To jo je tako razjezilo, da je udarila psička. Ta je zalajal in zbežal; lopnila je leva; lev je zarenčal in odšel; stopila je na kačo;

V ČAROBNI PALAČI CESARJA KONŠTANTINA

Ko je rimski cesar Konstantin Veliki v l. 330 po Kr. povzdignil stari Bizanc v glavno mesto in imenoval Konstantinopolis, to je Konstantinovo mesto, je imelo mesto za seboj precej pestro zgodovino. V stoletjih se je Bizanc večkrat razvil v trgósko mesto prve vrste, toda vedno so ga zopet in zopet napadli in vojske oslabilo. Zadnjič, preden je postal glavno mesto, ga je rimski cesar Severus I. 197. po Kr. razdejal do tal, pri čemer je izgubilo življenje tudi skoro vse ugodno meščanstvo. Nato je mesto živorenilo 130 let, dokler ga ni Konstantin I. 330 razglasil za srelišče tedanje velike rimske države, kar je seveda nadalje vodilo njegov razvoj.

Tam, kjer leži danes stari del mesta ob Beporu, je stala nekó tista palača, katero je dal narediti Konstantin po svojem slovesnem chódu, za dvorno mesto. Takrat je dal cesar podreti v najlepšem delu mesta vse hiše v obsegu enega kvadratnega kilometra zato, da bi, kakor je naznanjal, sezidal tu najlepšo ral: čó vseh časov. Zid je oddelil obalo dva kilometra na dolgo in tu se je polagoma dvigala mogočna palača; o kateri govore tedanji zgodovinarji le s pobožnim občudovanjem.

Ta palača je bila, če naj tem zgodovinarjem verjamemo, ne-

ta je zasikala in se splazila proč. Opica je odbrzela, ptice so odletele, ko se je hotela znesti nad njimi.

— O, jaz nesrečnica! — je zajavkala žena, vijoč roke — božajo me in hvalijo, kadar sem dobre volje, toda, kadar se razjezim, zbeži vse. Sedaj sem sama! O, vsemogočni Mahaveda! Usliši mi zadnjo prošnjo! Ustvari mi tako bitje, nad katerim se bom lahko znesla in ki ne bo imelo poguma zbežati, kadar bom jezna, in ki bo primoramo potrpežljivo prenašati vse udarce!

Mahadeva se je zatopil v misli in ustvaril je — moža!

pregleden sestav velikih in majhnih palač, ki so bile skoro vse zvezane med seboj s pokritimi hodniki. Krasota, ki je morala vladati tukaj, presega vse naše predstave. Tako n. pr. poroča Lutprand, škof v Cremoni, ki je l. 448. palačo videl, da je bilo v prestolni dvorani vse pohištvo iz zlata.

Palačo so zidali iz porfirja in marmorja, ki so ga pripeljali iz zelo oddaljenih dežel. Vse zaklade rimskega cesarstva so znesli, da bi okrasili palačo. Tempelj s črnega boga v Baabaku in Diana tempel v Efezu, sta morala dati, kar sta imela najdragocnejšega. Vrata so bila iz celovitega lesa obložena s slonovino in jantarjem, tla pa so bila mozaična.

Dokler je vladal v Carigradu turški sultan, seveda ni bilo mogoče misliti na izkopavanja; poleg tega pa so jih ovirale tudi hiše, ki so bile sezidane na tem ozemlju. Šele, ko je l. 1912 požar uničil celo mestno četrt, je bil ustvarjen prvi pogoj za izkopavanja. Nato pa je prišel še politični preobrat v Turčiji in reformirani Kemal pasa, ki so končno povzročili, da so danes po toliko sto letih zidovi palače zagledali solčno luč.

Odkar slavna Hagia Sofia služi za muzej, ki je sprejel že več izkopanih predmetov iz Bizanca, so ameriški raziskovalci, ki uživajo vladno podporo, odkrili že skoraj 10 metrov visok zid pravljicne palače. Že sedaj lahko rečemo, da bodo tu izkopali najbrž dragocene zaklade. Vprašanje pa je, ali bodo po opustitvah in požarih, ki jih je Carigrad trpel šestnajststo let, odkrili kaj zlatih in bisernih zakladov. Brez dvoma pa bomo v kratkem izkopali prestolno dvorano v njeni prvotni obliki. Že sedaj imamo približno konstrukcijo te palače. Po mnenju ameriških arheologov je v glavnem sestavljena iz štiri glavni in mnogostevilnih drugih zgradb. Številna dvorana, sob, hodnikov in dvorišč sedaj še ni mogoče presoditi.

Anthony Eden

novi angleški vnvanji minister, ki je znana kot odločen nasprotnik italijanske politike v Abesiniji.

ZAROČENCA

MILANSKA ZGODBA / IZ 17. STOLETJA / Spisal: ALESSANDRO MANZONI

— Da, Lucija, prav je, da prosite Marijo. Toda zakaj hočete verjeti, da more ona, ki je tako dobra, mati usmiljenja, imeti veselje s tem, da mi ova trpiva... ali, vsaj jaz... radi ene besede, ki vam je ušla v trenutku, ko niste vedeli, kaj govorite? Ali hočete verjeti, da vam je tedaj pomagala zato, da naju pozneje prepusti zmešnjavi?... Če bi pa to bil samo izgovor, če ste me morebiti začeli sovražiti... povejte mi... govorite jasno."

"Za Boga, Renzo, za Boga, pri vaših ubogih rajnikih, nehajte, Renzo, nehajte; ne morite me. To bi ne bil pravi trenutek. Pojdite k očetu Cristoforu, priporočite me njemu; sem se ne vračajte več, sem se ne vračajte več."

"Grem; a ne mislite, da se več ne vrnem! — Vrnil bi se tudi na konec sveta, vrnil bi se." In je izginil.

Lucija je sedla, ali boljše: se spustila na tla ob mali postelji; naslonila je glavo na njo in jokala nevezdržno dalje. Zenska, ki je dotlej ležala z odprtimi očmi in ušesi in skoro dihala ni, je vprašala, kaj pomeni ta prikazen, to kreganje in ta jok.

Renzo je medtem dirjal proti stanovanju dobrega redovnika. Po nekólikem naporu in ko se je moral prej večkrat vrniti kak kosček poti, se mu je končno posrečilo, da je dospel. Našel je kóčo, toda njega ni bilo v njej; zablodil je v bližino in iskal — in res, zagledal ga je v neki baraki, kjer je bil sklonjen k tlom, skoro na trebuhu, in tolažil nekega umirajočega. Obstal je in tiho čakal. Kmalu nato je videl, kako je temu ubožcu zaprl oči, pokleknil, trenutek pomolil in vstal. Tedaj se je zganil ter mu šel naproti.

"O!" je dejal redovnik, ko ga je zagledal. "Torej?"

"Tu je; našel sem jo!"

"V kakšnem stanju?"

"Ozdravelo, ali vsaj na nogah."

"Zahvaljen bodi Gospod!"

"Toda..." je dejal Renzo, ko se mu je toliko približal, da je lahko tiho govoril, "je še neka aruga znešnjava."

"Kaj pa je?"

"Pravim, da... Vi veste, kako dobra je ta uboga mladenka, toda véasih je nekam trda v svojih mislih. Po toliko obljubah, po vsem tem, kar tudi vi veste, pravi zdaj, da se ne more poročiti, ker pravi, da — kaj jaz vem? — da si je tisto nóč v strahu ugrela možgane in se, kakor se pravi, zaobljubila Mariji. To so stvari brez pravega znisla, kajne? Take stvari so dobre za tistega, ki ima učenost in podlago, da jih lahko naredi, toda za nas navadne ljudi, ki ne vemo prav, kako jih je treba narediti... kajne, da za nas take stvari ne veljajo?"

"Povej mi: ali je zelo daleč od tod?"

"O ne; nekaj korakov onstran cerkve."

"Počakaj me trenutek tu," je dejal redovnik; "nato pojdeva skupaj tja."

"To se pravi, da ji vi dopoveste..."

"Ničesar še ne vem, sinko; naprej moram slišati njo."

"Razumem," je dejal Renzo in obstal z očmi, uprtimi v tla, in z rokami, prekrizanimi na prsih zvečil je svojo negotovost, ki je bila ostala cela. Redovnik je znova poiskal onega očeta Viktorja, ga prosil, naj tudi njega nadomestuje, stopil v svojo kočó, prišel s fošarico na roki zopet iz nje, se vrnil k Renzu in rekel: "Pojdiva." Pohitel je naprej, se približal tisti kočó, kamor sta malo prej vstopila oba; zdaj je vstopil sam, se čez trenutek spet prikazal in rekel: "Nič! Moliva, moliva." Nato je povzel: "Zdaj me vodi ti."

In ne da bi še kaj rekla, sta se odpravila.

Vreme se je bilo medtem še bolj stemnilo in je zdaj že oznanjalo gotovo nevihto, ki ni bila več daleč. Gosti bliski so trgali naraščajočo temo in ozarjali s hipno svetlobo dolge strehe in oboke hodnikov, kupolo nad kapelo in nizka slepena koč; z nenadnim truščem oglašajoče se grmenje se je bobneč valilo od enega konca neba do drugega. Mladenič je stopal naprej, pazil na pot, nestrpno želel, da bi bil že tam, obenem pa zadrževal korak, da bi ga prilagodil močem svojega tovariša. Ta je stopal z veliko težavo, utrujen od naporov, oslabiljen po boleznih, tlačen po soparici, zdaj pa zdaj je dvignil k nebu svoj mršavi obraz, kakor bi iskal svobodnejšega dihanja.

Ko je Renzo zagledal kočó, je obstal, se

obrnil nazaj in rekel s trepetajočim glasom: — "Tukaj je."

Vstopita... "Evo jih!" zavpije ženska na mali postelji. Lucija se obrne, naglo vstane, gro starčku naproti in zakliče:

"Oj, koga vidim. Ah, oče Cristoforo!"

"No, Lucija, v koliko stiskah vas je rešil Gospod! Zelo zadovoljni morate biti, da ste vedno zaupali vanj."

"O da! Toda vi, oče! O jaz reva, kako ste spremenjeni! Kako vam je? Povejte: kako vam je?"

"Kakor Bog hoče in kakor hočem po njegovi milosti tudi jaz," je odgovoril redovnik z vedrim obrazom. Povlekel jo je malo v kraj in pristavil: "Čujte: jaz lahko ostanem tu le malo hipov. Ali ste pripravljeni, da se meni zaupate kakor druge krat?"

"Ah, ali niste vi vedno moj oče?"

"Torej, hčerka, kaj je s tisto zaobljubo, o kateri mi je pravil Renzo?"

"To zaobljubo sem napravila Mariji... ah, v veliki duševni stiski... da se ne poročim."

"Ubožica! Toda ali ste tedaj pomislili, da vas reže neka obljuba?"

"Ker se je to tikalo Gospoda in Marije... nisem mislila na to."

"Gospod, hčerka, ima rad žrtve in obete, kadar jih delamo iz svojega. On hoče imeti srečo. On hoče imeti voljo. Toda vi mu ne morete ponuditi volje koga drugega, kateremu ste se že obvezali."

"Ali nisem prav storila?"

"Ne, ubožica, ne mislite na to; jaz mislim celo, da je bil všeč sveti Devici namen vašega potrtega srca in ga je ona darovala Bogu za vas. Toda povejte mi: ali se niste nikdar z nikomer posvetovali o tem?"

"Jaz nisem mislila, da je to kaj slabega, česar bi se bila morala izpovedati; in tisto malo dobrega, kar človek lahko stori, vemo, da ni treba pripovedovati."

"Ali nimate nobenega drugega razloga, ki bi vam branil izpolniti obljubo, katero ste bili napravili Renzu?"

"Kar se tega tiče... radi mene... kakšna razlog...? Res ne bi mogla povedati..." je odgovorila Lucija z obotavljanjem, ki je značilo vse nekaj drugega kakor negotovost misli, in njeno od boleznih še obledelo lice je začetelo nemadoma v najživejši rdečici.

"Ali verujete," je povzel starček in povslel oči, "da je Bog dal svoji Cerkvi oblast, da odvezuje od dolgov in obveznosti, ki so jih ljudje morda sklenili z njim, ali pa jih pridržuje, kakor se pač porodi iz tega večja blaginja?"

"Da, verujem."

"Vedite torej, da imamo mi, ki nam je poverjeno dušno pastirstvo na tem kraju, za vse one, ki se zatečejo k nam, najboljše možne cerkvene oblasti in da vas torej jaz, če to želite, lahko odvezem od katerekoli obveznosti, ki je morda nastala za vas radi one zaobljube."

"Toda ali ni greh umakniti se, skesati se radi obljube, storjene Mariji? Jaz sem jo tedaj naredila prav iz srca..." je rekla Lucija, silno razburjena po navalu tako nepričakovanega — moramo že tako reči — upanja in po nasprotnem dviganju strahu, utrjenega po vseh mislih, ki so toliko časa pred vsemi družimi polnile njeno dušo.

(Dajle prihodnjé.)

Ljubiteljem leposlovja

Cenik knjig vsebuje mnogo lepih romanov slovenskih in tujih pisateljev. Preglejte cenik in v njem boste našli knjigo, ki vas bo zanimala. Cene so zelo zmerne.

Knjigarna "Glas Naroda"

ZNAMENITI ROMANI KARLA MAYA

Kdo bi ne hotel spoznati "Vinetova", idealnega Indijanca, ki mu je postavil May s svojim romanom najlepši sportnik?

Kdo bi ne hotel biti z Mayem v "Padšahovi sencí" pri "Oboževalcih Ognja", "Ob Vardarju": kdo bi ne hotel čitati o plemenitem konju "Rihju in njegovi poslednji poti"?

TO SO ZANIMIVI IN DO SKRAJNOSTI NAPETI ROMANI! ! !

- IZ BAGDADA V STAMBUL 4 knjige, s slikami, 637 strani...
KRIŽEM PO JUTROVEM 4 knjige, 598 strani, s slikami...
PO DIVJEM SIRDISTANU 4 knjige, 594 strani, s slikami...
PO DEŽELI SKUPETARJEV 4 knjige, s slikami, 577 strani...
SATAN IN ISKARIOT 12 knjig, s slikami, 1704 strani...
Z U T I 4 knjige, s slikami, 597 strani...

Naročite jih lahko pri: KNJIGARNI "Glas Naroda" 216 West 18th Street New York, N. Y.

